

REALITAT MUSEÍSTICA I DIÀLEG EUROREGIONAL. 2020-2021

ESPAIS MUSEOGRÀFICS I ROMANITAT A LA NARBONESA

Imma CARRIÓN I MASGRAU

-Toichografòloga- especialista de pintura mural romana

Profesora associada a l'UPVD en la *Licence Pro Guide Touristique i en el Máster Pro Patrimoni* sobre comunicació i gestió dels Museus de la Narbonesa.

Des del 2016 l'antiga regió del Llenguadoc-Rosselló va quedar integrada en una macro regió que s'anomena **l'Occitania**, que ajunta 13 departaments.

QUATRE DEPARTAMENTS CONCERNITS

GARD, HERAULT, AUDE I PIRINEUS ORIENTALS

INSTITUCIONS PATRIMONIALS

- Ministère de la Culture: 1222 musées de France
- Direction Générale des Patrimoines et Service de Musées de France des de 2009
- DRAC et SRA

CATEGORIES DE MUSEU PER TIPUS DE GESTIÓ

- Musée de France
- Etablissements publics de coopération culturelle.
- Musée de: Région, Departament, CDC, (Consell Comarcal), Municipal.

MUSEUS DE COLECTIVITATS TERRITORIALS -regionals, provincials, comarcals i municipals-

- « La loi relative aux musées de France promulguée le 4 janvier 2002 a posé une définition juridique du musée, et surtout balisé les contours d'un contrôle scientifique et technique de l'État sur les musées de collectivités territoriales, illustrant ainsi, en matière de musées, le principe de libre administration des collectivités territoriales. Elle consacre également l'existence d'un « recadrage » de l'État sur les musées de collectivités territoriales, à propos duquel il faut se demander s'il est toujours « à la hauteur ». dans BOSSEBOEUF, Claire. Les collectivités territoriales et leurs musées dans le cadre de la loi relative aux musées de France PUAM, 2015.

ETABLISSEMENTS PUBLIQUES DE COOPÉRATION CULTURELLE (EPCC)

- C'est un établissement public constitué par une collectivité territoriale ou un établissement public de coopération intercommunale (EPCI) pour gérer un service public culturel. Les activités de l'EPCC doivent présenter un intérêt pour chacune des personnes morales en cause et contribuer à la réalisation de la politique culturelle nationale.
- Les EPCC permettent d'associer plusieurs collectivités territoriales et éventuellement l'État dans l'organisation et le financement d'équipements culturels importants. Ils offrent un cadre souple mais stable pour gérer des institutions permanentes.
- L'établissement public de coopération culturelle a été créé par une loi du 4 janvier 2002 et codifié aux articles L.1431-1 et suivants du code général des collectivités territoriales. Son statut a évolué depuis la loi du 22 juin 2006. Il offre une alternative à d'autres solutions juridiques :
 - le syndicat mixte, dans lequel l'État ne peut pas être associé,
 - le groupement d'intérêt public (GIP) à caractère culturel, dont la durée doit être fixée lors de la constitution,
 - l'association loi de 1901, qui présente des risques juridiques dans sa gestion,
 - voire les régies, les sociétés d'économie mixte...
- Une quinzaine d'EPCC ont été créés entre 2002 et 2005. Il en existe désormais près de 90⁶.

LLISTA NO EXHAUSTIVA DE MUSEUS DELS QUATRE DEPARTAMENTS CONCERNITS:

AUDE

[Narbovia](#) à Narbonne

[Horreum](#) à Narbonne

[Musée des Corbières](#) à Sigean

[Musée Eburomagus Archéologique](#) à Bram

[Musée Petiet](#) à Limoux

[Musée Archéologique du Lauragais](#) à Castelnaudary

[Amphoralis](#) à Salleles D'Aude

[Musée Municipal de Lastours](#) à Lastours

PYRENEES ORIENTALES

[Musée Archéologique de Ruscino](#) à Perpignan

[Musée d'Art Moderne - Fonds Peskè](#) à Collioure

[Musée de Tautavel](#) à Tautavel

[Musée de Cerdagne](#) à Sainte-leocadie

[Musée Joseph Puig](#) à Perpignan

[Musée du Castillet Casa Pairal](#) à Perpignan

[Musée de Céret](#) à Céret

GARD

[Musée Archéologique de Nîmes](#) à Nîmes

[Musée du Vieux Nîmes](#) à Nîmes

[Musée d'Histoire Naturelle et de Préhistoire](#) à Nîmes

[Musée du Colombier](#) à Alès

[Musée-Bibliothèque Pierre-André Benoît](#) à Alès

[Musée Cévenol](#) à Le Vigan

[Musée Paul Raymond](#) à Pont-saint-esprit

[Musée Léon Alègre](#) à Bagnols-sur-ceze

[Musée Albert André](#) à Bagnols-sur-ceze

[Musée des Vallées Cévenoles](#) à Saint-jean Du Gard

[Musée Municipal de la Vignasse](#) à Beaucaire

[Musée Pierre de Luxembourg](#) à
Villeneuve-les-avignon

[Musée Municipal Georges Borias](#) à Uzes

[Musée de la Maison Romane](#) à Saint-gilles-du-gard

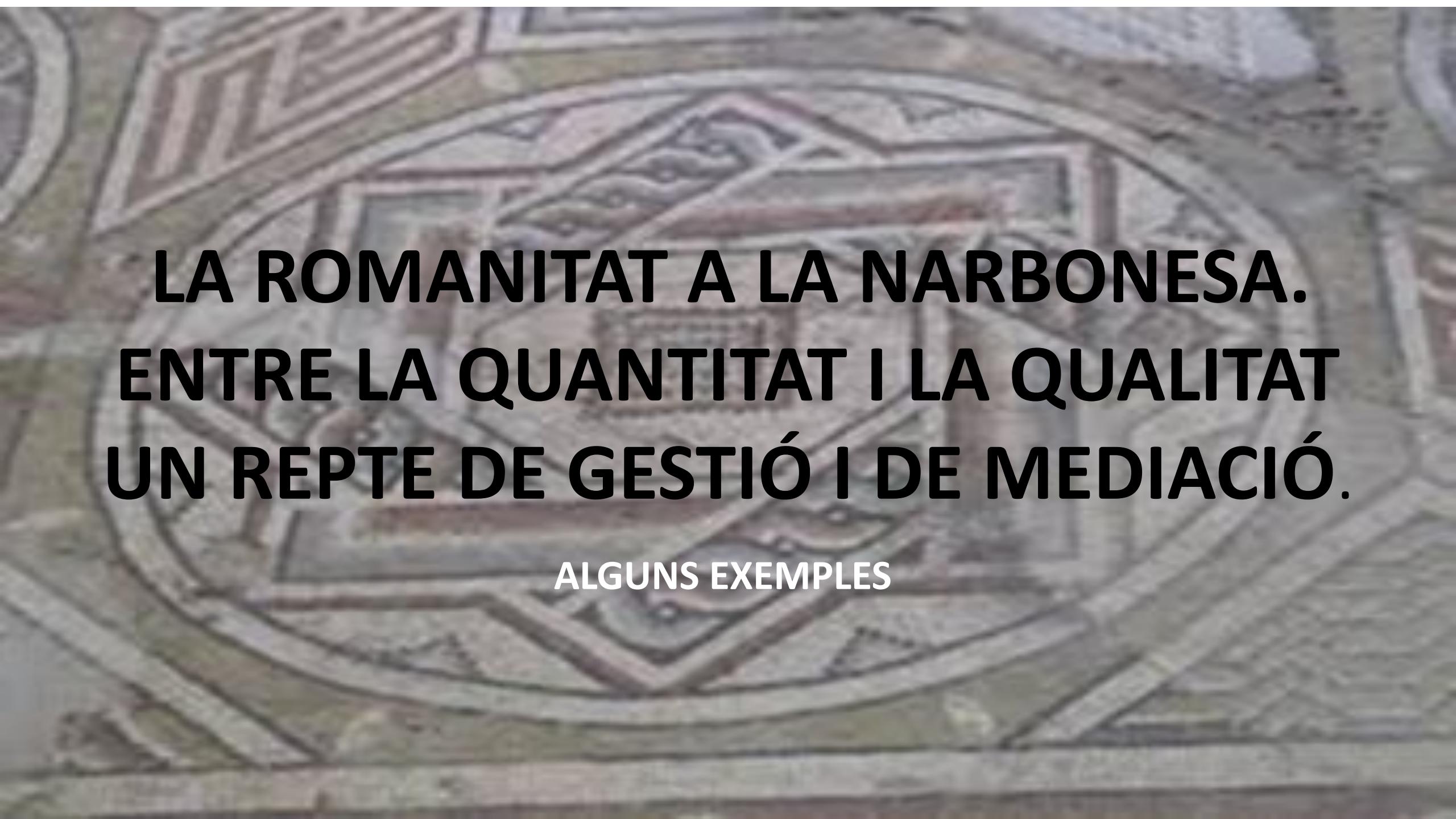
[Musée de la Romanité](#) à Nîmes

[Musée départemental d'Arles Antique](#) à Arles

[Musée maison romane](#) à Saint-Gilles

• **HÉRAULT**

- Musée du Vieux Montpellier à Montpellier
- Musée de l'Hôtel d'Espeyran à Montpellier
- Musée Languedocien à Montpellier
- Musée Municipal de Frontignan la Peyrade à Frontignan-la-peyrade
- Musée de Vulliod Saint-Germain à Pezenas
- Musée de l'Etang de Thau à Bouzigue
- Musée Paul Valéry à Sete
- Musée Archéologique de Minerve à Minerve
- Musée de Préhistoire Régionale et du Mégalithisme à Saint-pons-de-thomieres
- Musée Intercommunal du Pic Saint-Loup à Les Matelles
- Musée Agathois à Agde
- Musée de l'Ephèbe à Le Cap D'agde
- Agropolis-Muséum à Montpellier
- Musée du Biterrois à Beziers
- Muséum d'Histoire Naturelle de Beziers à Beziers
- Musée Municipal de Murviel les Montpellier à Murviel-les-montpellier
- Musée de la Cloche et de la Sonnaille à Hérépian
- Musée de Lodève - hôtel du cardinal de Fleury à Lodeve
- Site Archéologique Lattara - Musée Henri Prades à Lattes
- Site et Musée de Loupian à Loupian

LA ROMANITAT A LA NARBONESA. ENTRE LA QUANTITAT I LA QUALITAT UN REpte DE GESTIÓ I DE MEDIACIÓ.

ALGUNS EXEMPLES

SITE ET MUSÉE DE LOUPIAN

Jacement i

Propriété de la commune de Sète
Sète agglopôle patrimoine

MUSÉE
GALLO-ROMAIN
VILLE LOUPIAC

Dues sales per presentar una
explotació vitivinícola. Segles Ier a.C-VI
d.C.

NARBOVIA: UN PROJECTE I TRES ESPAIS MUSEÌSTICS

- L'ESTABLIMENT PÚBLIC DE COOPERACIÓ CULTURAL (EPCC)

ajunta tres llocs, tres temporalitats, tres històries:

- El Museo de Narbo via a Narbona
- Les galeries subterràneas del *Horreum* a Narbona
- El jaciment i museu arqueològic d'Amphoralis.

NARBO VIA

NARBOVIA

- El Museu Regional Narbo Via de 8.000m² hauria d'haver obert al 2020.
 - Ara s'espera que obri al **maig del 2021**.
 - Narbo Via té com ambició fer reviure la ciutat antiga de Narbo Martius. Reuneix en un sol Museu el conjunt del patrimoni romà de la ciutat de Narbona que fins ara estava a diferents llocs de la ciutat.
 - Serà un véritable museu del territori i cobrirà la història antiga de la ciutat des de l'Edat del ferro fins l'Alta Edat Mitjana.
-
- ❖ La **colecció lapidaria** amb 1.700 blocs i fragments lapidaris –inscripcions, baix-relleus, decoracions arquitectòniques, 760 dels quals es presenten en un mur de doble rack metal. Un mur de 10 m d'alçada per 76 m de llargada per recordar la reutilització d'aquests blocs en les murades de la ciutat.
 - ❖ La **colecció de pintures murals romanes i mosaics procedents de les excavacions de restes de cases de la ciutat o de *villae* com la del *Clos de la Lombarde*.**
 - ❖ La **colecció del mobiliari** obtingut gràcies al DRASSM (*Département des recherches archéologiques subaquatiques et sous-marines*).

La finalitat es fer entendre l'espai urbà i l'evolució de la ciutat, els seus monuments, la població, les necròpolis, la casa i la seva decoració, el port i les seves activitats.

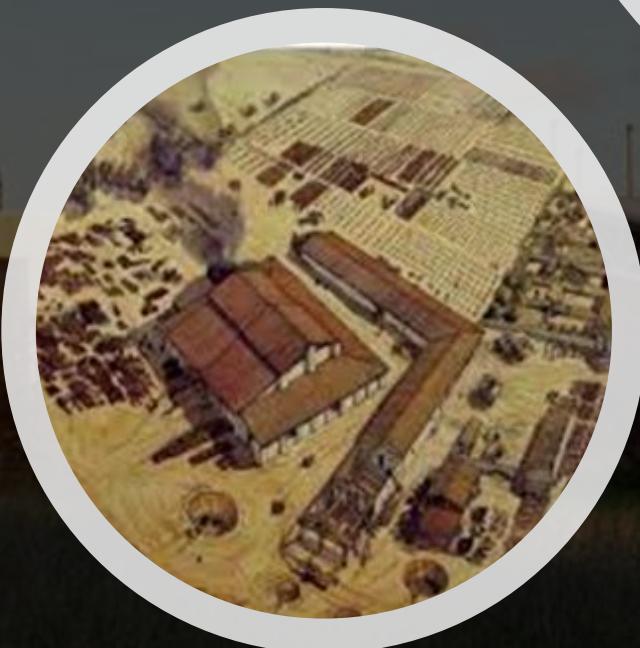
L'HORREUM

- *L'Horreum*, el magatzem de la ciutat, situat molt a prop del Foro i tocant al cardo (eix nord-sud) i a 5m. sota terra actualment. Es tracta de galeries subterrànies construïdes al s. Ier a.C. Segurament estava situat a sota del mercat, del que no s'han trobat les restes.
- Les galeries varen ser reutilitzades i modificades al llarg dels segles. Varen servir de cellers.
- Es Monument Històric des de 1961

alamy stock photo

AMPHORALIS

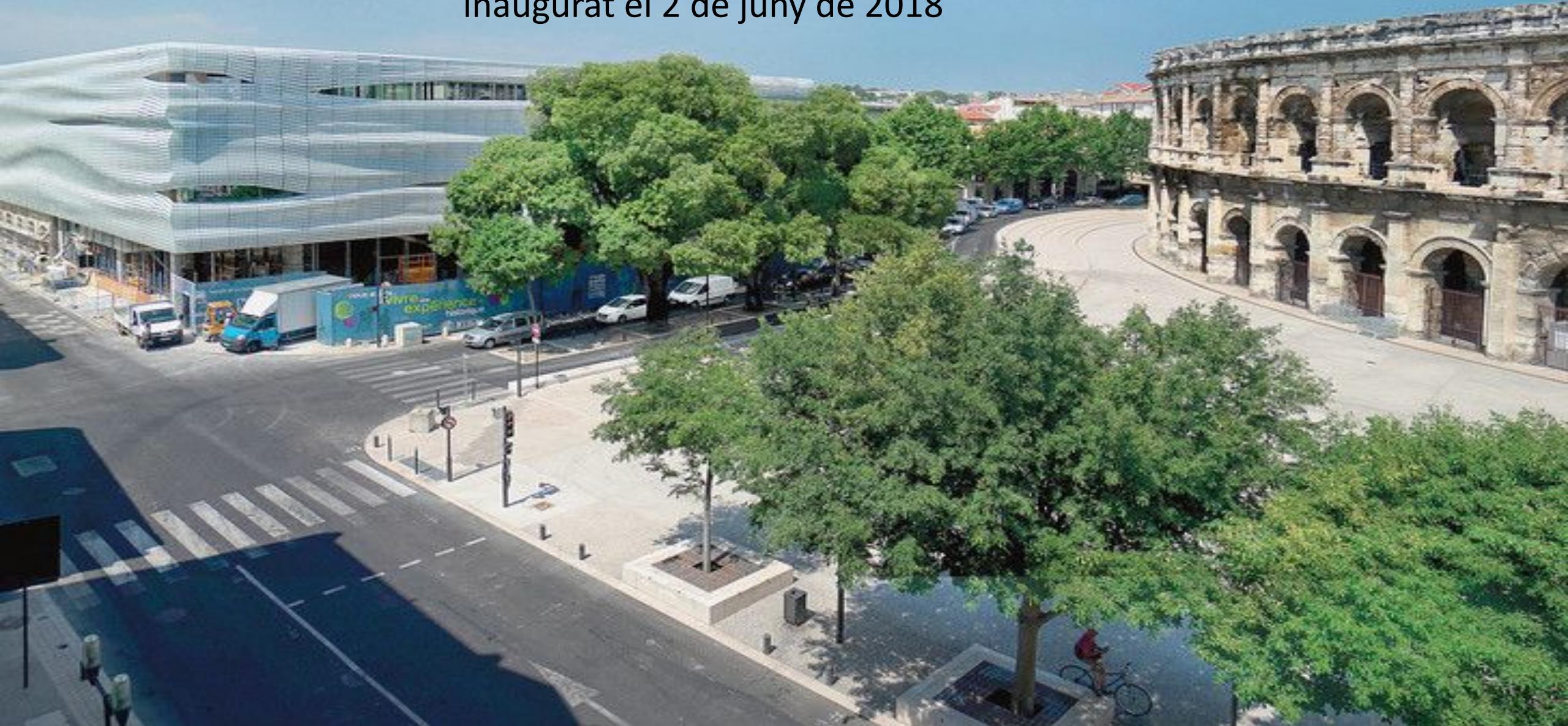
•AMPHORALIS

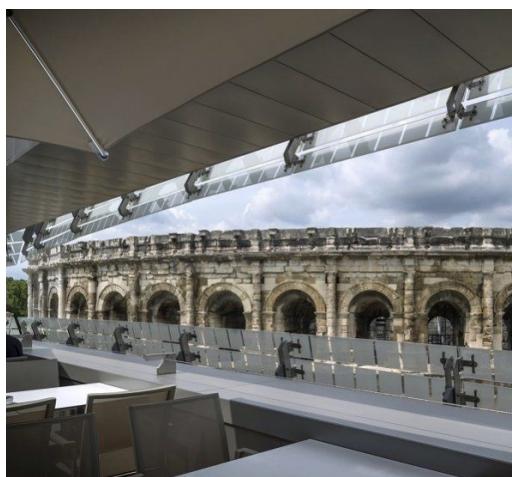
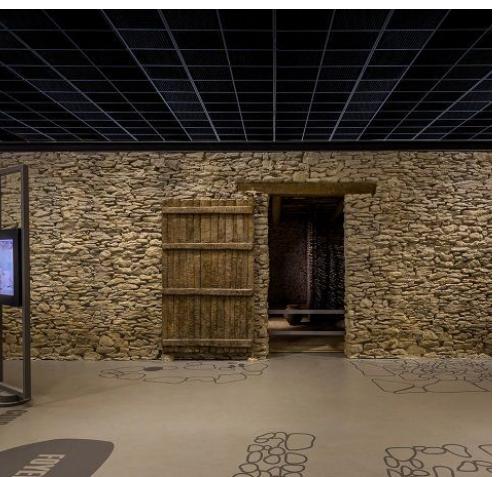
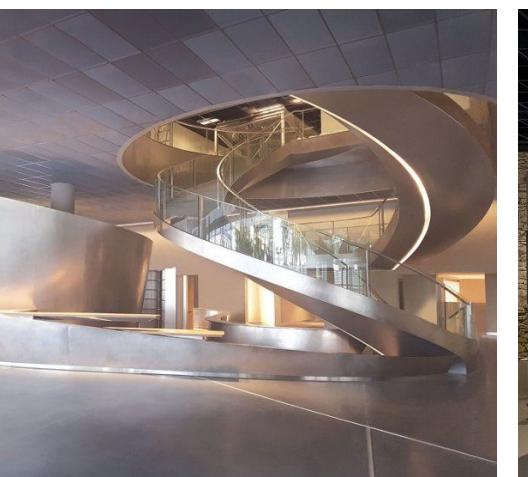
- situat a Sallèles-d'Aude, a uns 12km. al nord de Narbo-Martius, es un taller de producció d'amfores del s.I a.C. al s.III d.C., descobert al 1976.
- El Museu està instal.lat sobre el jaciment gràcies a unes pasarel.les i la vista zenital és privilegiada. S'hi pot descobrir la vida cotidiana del poblat que produïa masivament àmfores vinàries i també la vaixella quotidiana, així com material de construcció –rajols, teules, etc...-
- En el parc es pot veure una reconstitució d'un habitat i d'un forn.
- A més s'ha creat un *arboretum* i un jardí amb 160 plantes utilitzades a l'època i que servien per usos medicinals, alimentaris, condimentaris, ornamentals o artesanals.

MUSEU DE LA ROMANITAT A NIMES

inaugurat el 2 de juny de 2018

- Es tracta d'un important complexe de la cultura romana i un innovador museu, jardí arqueològic i entorn de vida, el Musée de la Romanité de Nîmes.
- Conté excepcionals col·leccions arqueològiques amb més de 25.000 peces, de les que només s'en exposen 5.000 en 9.100 m².
- L'edifici s'organiza al voltant d'un carrer interior que segueix el rastre de l'antiga muralla d'August. Accesible a tot tipus de públic, aquest passeig crea una apertura visual i uneix la plaça qu'envolta l'Amfiteatre amb el jardí arqueològic.
- En el centre de l'edifici, un atrí de 17 m. mostra un fragment dels Propileus del Santuari de la Font, de l'època de la fundació de la ciutat prerromana.
- Situat a l'entrada de la ciutat antiga, el museu permet veure l'Amfiteatre a través de la transparencia de la planta baixa.
- La flexible cortina de la façana evoca una toga romana y les 7.000 plaques quadrades de vidre serigrafiat cobreixen una superficie de 2.500 m² combinant la transparencia moderna amb la tradició dels mosaics.
- Una escala de cargol que surt de la sala principal permet als visitants pujar a una terrassa ubicada en la part alta de l'edifici, des d'on es pot veure la ciutat fiins a a Torre Magna.

COLECCIÓ PERMANENT

- ❖ **Període preromà (s. VII-s. I a.C.) amb un hàbitat gal reconstruit.**
 - ❖ **Període romà (s. I a.C.- s.III d.C.) sobre urbanisme, hàbitat, vida quotidiana**
 - ❖ **Període medieval (siglos X-XV) sobretot material lapidari.**
-

LATTARA

Musée Henri

Prades

LATTES el port del Mediterrani.

- El Museu està situat a 7 km de Montpellier, a 92km de Narbona i a 55km de Nimes.
- Les col·leccions tracten de la vida quotidiana dels habitants de *Lattara* durant set segles de història.
- Des de l'època neolítica – civilització de *Chasséenne* (mitjans s.Vè-mitjans s. VII a.C.) fins a l'Antiguitat tardana (**s. Vè-VIIè**) i l'**Edat Mitjana**.
- Les sales d'exposició proposen un recorregut cronològic i temàtic a partir de la ceràmica, urnes de vidre, vaixella, joies, làpares d'oli, monedes, escultures, esteles funeràries i d'altres objectes de les 76 tombes de la necròpolis Saint-Michel del s. III i IV.

EBUROMAGUS

BRAM

BRAM està a 83km de Narbona i a 80 km de

Sallèles- d'Aude.

La Casa de la Arqueologia desenvolupa en 6 temes la riquesa del patrimoni arqueològic del Lauragais desde la Prehistòria fins l'Edat Mitjana. Però el període romà del "Vicus Ebromagus"és el més important per els seus tallers de ceràmica.

REPTES QUE
ES
PLANTEGEN

I- COM FER QUE LA MEDIACIÓ DIGITAL AFAVOREIXI LES VISITES PRESENCIAL S?

- PODEN CONSIDERAR-SE MÈTODES PER ATRAURE ELS VISITANTS AL MUSEU O L'ACCESSIBILITAT VIA INTERNET POT REPRESENTAR UN OBSTACLE?
- L'”ACOMPANYANT DIGITAL”
- LA PANTALLA INTERACTIVA
- LA REALITAT VIRTUAL
- LA REALITAT AUMENTADA . . .

**II- COM ORGANITZAR
UNA OFERTA
COHERENT I
COMPLEMENTÀRIA A
ESCALA REGIONAL QUE
EVITI LA
COMPETÈNCIA ENTRE
ELS MUSEUS I
JACIMENTS DELS
QUATRE
DEPARTAMENTS
CONCERNITS?**

- LOUPIAN (vil.la galloromana)**
- LATTARA (port comercial)**
- EBUROMAGUS (poblat –taller de ceramistes)**
- NARBOVIA (vida quotidiana, urbanisme, port comercial i taller de ceràmica)**
- NIMES (vida quotidiana, urbanisme...)**
- Entre d'altres. . .**

POSSIBLES RESPOSTES

LES SALES IMMERSIVES

CREAR NOVES EXPERIENCIES –VISITES
TEMÀTIQUES O ADAPTADES AL PÙBLIC-

INTERCOMUNICACIÓ OBJECTE
ARQUEOLÒGIC-VISITANT ACTOR DE LA PRÒPIA
VISITA.

EXPOSICIONS TEMPORALS ATRACTIVES

OFERTA CULTURAL I ECONÒMICA-TURÍSTICA A
NIVEL REGIONAL